

W. 534.57

SCHOLASTICVS B. M. II, 665.

XIII PHILOSOPHIAE CANDIDATIS

QVI

MAGISTRI CREABANTV
RECTORE MAGNIFICO

IIc
1729

CHRISTIANO GOTTLIEBIO
IOECHERO

DOCTORE THEOLOGO HIST. PROFESSORE PVBL.
MAI. PRINC. COLLEGII SOCIO
PROCANCELLARIO SPLENDIDISSIMO

IOANNE CHRISTOPHORO
GOTTSCHEDIO

DIALECTICAE ET METAPHYSICAE PROFESSORE
MARIANO COLLEGIO ET SOCIET. SCIENT. BE-
ROLIN. ADSRIPTO

DECANO SPECTABILI

IOANNE CHRISTIANO
LEHMANNO

DOCT. MEDIC. PHYSICES PROFESSORE ORDINARIO
MEDICARVM INSTITVTIONVM EXTRAORD. ACADEMIAE
DECEMVIRO ORD. PHILOS. SENIORE COLLEG. MAI. PRINC.
COLLEGIATO ACADEMIAR NAT. CVR. ET BORVSS.
SOCIO

LAVDATVS

A

FRID. MENZIO P. P.

DIE XX FEBR. CIO IOCC XXXVIII.

LIPSAE

EX OFFICINA LANGENHEMIA NA.

BIBLIOTHECA
PUNICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE (SAALE)

10

SCHOLASTICVS.

Ludicra nuper ego cecini, risique magistros,

Ira qui frendent, atra qui bile laborant;

Grammatici certant nugis, stridetque

Sophista,

Contendunt pariter docti, risumque citabunt:

Hos odisse pium, fuit hos risisse decorum;

Et iecur intumuit, dedit indignatio carmen:

Nunc fel subsidit, simul et deferbuit ira,

Et meliora parat mens: est sapientia cordi.

Is sapit, et bene contendit, pellitque tenebras,

Quae mentem inuoluunt, peruertunt nomina recti,

IV

Qui verum falso cernit, quid sitque saluti,
Aut hominum damno, natum, distinguit, et audet,
Atque probat verum, falsumque fugit nociturum:
Rerum quae sit causa potens, quae condidit omne,
Quod factum constat toto, quae cuncta gubernat;
Cuius primus honos, Deus est, quem nosce beatum;
Sed coluisse magis sanum, rectum, atque decorum;
Stultius et nihil est, quam non tenuisse, quod vnum,
Et solum praestat cunctis, et sola potestas
Hoc totum versat, quod temperat omnia nutu:
Idque bonum vere, et iustum, fons atque salutis,
Et poenae merito; quod nec solertia fallit,
Nec vis euertit, Deus est, qui numine regnat,
Quemque tenet sapiens, et religione veretur,
Et pietate colit, ratio quam dicat, et vrget
Lex data quae coelo, et qua pellitur omne profanum,
Atque superstitio, veri quae nomine falsum
Obtrudet, quae nata metu, quem culpa meretur,
Speque boni vana, nulla virtute redempta:

Fallere

Fallere namque sibi fidit se posse videntem
 Cultu non vero, falsa pietate fucato,
 Et vario specie, quae incautum perdere possit:
 Noxia at ipsa sibi est, fraudis quia poena manebit:
 Rectius at sapiens dignoscit munera cultus,
 Iuraque sacra pium, deceat qua lege beari,
 Qua saluus constet sperans meliora futuro,
 Quum nouit verum, quod religione veretur:
 Sicque colet socium, qui prima est cura potentis,
 Qui caelo regnat, cuius prudentia nostra
 Dirigit, et volvit, mera bonitate verendus:
 Diuinae sed homo virtutis proxima imago est,
 Atque opus eximium, quo nusquam pulcrius vllum
 Est dicto factum, coelestis testis honoris;
 Quod coluisse decet, iuuat atque ornasse decenter:
 Sicque sibi cupiet sapiens, specieque venustus,
 Insignis forma, clarus gestuque habituque
 Auctorem praefert, et qua sit origine natus;
 Neglectumque nihil prodit, sunt omnia scita:

Forma animi speculum, puri certissimus index;
 Hinc praestat sapiens forma, mundusque nitescit;
 Immundum specus est sus, sed porrigine scabrum;
 Sana capella nitens at laeta in monte vagatur;
 Atque magis videas hominem sanum bene cultum;
 Immortale decus, sapientis nomine primus,
 Dente nitet, lotus lentisco, syndone tectus,
 Insignis forma est, vultuque, habituque, decorus;
 Eminent, atque valet, placuit, semperque petitus;
 Contemptum meruit Cyhicus squaloribus ater,
 Pluribus inuisus, cunctis, derisus, et aegre
 Sustinuit turpes mores, miser, atque superbus,
 Quem mundus decuit, poscit sapientia cultum
 Socratis effato; Sapientum gloria prisca est
 Ipse senex comtus, cuius nec sorduit ala,
 Plectere quae posset nares, et fallere odorem
 Adstanti propius; fugiat sapiens, metuatque
 Dedecus, inuisum Musis cultaeque Mineruae;
 Doctior inde placet, cui docte barba recisa est,

Et minus hirta premit; nec rupta lacinia corpus
 Ostentat nudum, veteri vel puluere sparsum.
 Ornatus non mollis erit, non foemina, doctus:
 Non ferro placeat cirros torquere comato,
 Nec male detritas mordaci pumice malas
 Tergere, vel nardo sparsum perfundere crinem;
 Vreere velque decus capitis diro calamistro;
 Idaeus iuuenis neglecta Pallade iudex
 Infamis, fuerat talis, sed perdidit Urbem.
 Mundities placeat, constet sed forma virilis,
 Aurea bulla decet iuuenes, mundusque magistros;
 Frigore duratum corpus, sint membraque tosta,
 Ferre sitim patiens, quod vix penuria frangat;
 Saepe videt Lunam doctus, vigilesque peregit
 Noctes, et raris horis per mollia stratus;
 Adstrictus solea incedit, nec calcibus instans,
 Ne doleat, metuit, constans est durior usu.
 Militia abstineat cupida; valeat tamen armis,
 Atque togam clypeus decorat, si patria poscit,
 Velque

Velque falus petitur, cuius, legisque ruina
 Imminet; inde ferunt vates, primosque sopherum,
 Armis: conspicuos hostem pepulisse fugacem:
 Virtus nil metuit, tractavit et arma Minerua.
 Atque probum deceat formam spectare puellae,
 Sed decus hoc verum est, nunquam violasse pudorem
 Verbo, vel nutu, minus at conamine turpi;
 Nil spectasse vetat, laedit metuisse pudentem,
 Et timuisse sibi; solum est audere virile,
 Maior et est virtus, quae bis tentata resistit:
 Sicque sibi constat doctus, purusque recedit.
 Diues erit sapiens; recte at qui nouerit vti
 Auro, quo Musas ornet, quo sede beata
 Mentem alat, atque iuuat; verus, sic vsus in aere est.
 Illepidus miser est, stultus, qui, ferre recusat
 Is Stoaе tetricus, versutior ore, sophera,
 Morosusque, Crates, cultum damnauit, et aurum,
 Imprudens rerum, quas dispensare decebat
 Rectius ex vsu, quem praebent tempora vera,

Quae

Quae doctus norit prudens, et ditior auro,
 Aequi quod peperit studio, partumque tuetur
 Prudens et diues Phoebi, Musaeque, sacerdos:
 Mendicum fugiunt Diuae, pudet et parasiti
 Auri quemque famas tentat, cui pendeat hamus,
 Ut fumos vendat, magnum promittit hiatu,
 Quo captet fallax, quo plenior arca redundet,
 Ambitio fit nulla viro, cui gloria curae,
 Auri; nam premitur; desit luxusque crumena:
 Fulgor inest auro, quem tu vitare memento:
 Splendida sic sapiens damnat, mediocria spectat,
 Et praefert frugi; vera et lux mente refulget,
 Sed reliquum turpe est, nullusque est usus in auro,
 Quem virtus damnat; sed possidet omnia virtus,
 Et diues sola est; miser est opulentus avarus:
 Effertur Siculo cumulo, diuesque Tyrannus
 Altius atque cadit risus lapsu grauiore;
 Frugalis sapiens, medio sed tutior iuit:
 Pauperies contemta iacet, sed nulla potestas

X

In mentem est auro, sed virtus vndique regnat;
Est rarus sermo, cauta estque libido tacendi
Prudenti, doctoque viro, qui pondera rerum
Metitur verbis, comprehendit maxima paucis,
Quae repetit, versatque diu, maturaque promit
Consilio, sed plura tegit, vulgoque relinquit,
Quod fora percurrit fitiens, quid fabula narret
Perquirens, vetulas tentans, quae spectra notata
Quid triuio visum? nutrix quo fascina cauit?
Institor et rerum quae vendit magna nouarum
Disquirat cupidus, veras fingens rationes
Bellorum, et pacis; legum portenta repandit,
Atque scholae vendit, nescit quod Regis amicus;
Idque docet strepitu per compita, gloria Musis
Quae sit nata suo merito, quo parta labore;
Inuentumque nouum iactat sublimibus ortum
Verum, quod solus teneat, quoque arbiter vnus
Doctrinae factus, disceptans omnia nutu,
Vnus et ore prior solus conuiuia turbat;
Expectat

in

B

Expectat

Expectat sapiens redditque in tempore verbum
 Quod verum, nouit rectum, sanisque probandum
 Garrulitas leuis est animi, sapientia cauta est,
 Atque loco loquitur, sermonem temperat vsu
 Magna parans falsus veri simulator honesti
 Fert Musis odium, risusque reiectus amico est.
 Illa Camoenarum casta est et sobria virtus
 Inde fugit Venerem sapiens, fugit inde Lyacum;
 Hicce quatit cerebrum, patiturque medulla Cythere.
 Officio placeat cunctis, affabilis omni,
 Et cuiunque lubens praestat, quod semper, et omni
 Debetur munus; non dantur munera tarda,
 Promta magisque placent, et bis data laeta putantur,
 Reddunturque diu, tardique breuissima cura;
 Nil tristis meruit, debentur at omnia laeto.
 Plura canenda mihi, cui plura docenda relicta,
 Parua tabella negat dici, fugit atque monentem
 Pars populi docti, quae non spernenda putatur;
 Nec capit omne decus, plena quoque margine liber:

ADRIA

B 2

Et

Et satis est nostros verum feruare colorem
 Docti, prudentisque viri, quem gloria honestat,
 Virtutis morumque decus commendat, et ornat;
 Est chorus hic iuuenum, quem Graecia pulcra probaret;
 Atque grauis Romae ciuis, quando integra virtus
 Constitit, atque nihil de prisca stirpe recessit,
 Sed Patrem retulit Ianum, seclumque vetustum:
 Hosque graues nostri laudant, qui mentibus adsunt,
 Et fingunt animos Musis, faciuntque beatos
 Doctrina dites, speciem, moresque venustos:
 Hos norunt rigido, trutinamque, examine facto.
 Aurea sceptrum gerens, Pindo quem purpura vestit
 Et grauis, et cultu praestans, quiq; ore disertus,
 Doctrina clarus sacra, vultuque serenus,
 Arridet nostris, decus hoc placuitque decenti.
 HENRICVS Sapiens Princeps, spes vera, salusque,
 Delicium populi, Musarum Stator honoris,
 Annuit, atque iuuat, cuius fit gloria Diu,
 Ille diu regnet, seclum dum compleat aetas.

ADRIANVS DEODATVS STEGERVS

LIPSIENSIS

Vir Illustris Adrianus Stegerus, ICTus, S. Caes. Mai. a Consiliis, et Reg. Mai. Pol. a Consiliis Aulicis, Urbis Lipsiae Consul, et Senatus Senior, Scabinatusque Affessor, quibus omnibus, tantis muneribus, fide integra, et prudentia dextra meritis, insigniter conspicuus, Pater est Adriani Deodati Stegeri, quem ex Matre Iuliana Sufanna Schacheria, stirpis antiquae Consularis, quae et non vnos nobis Professores, literarum meritis insignes, dedit, genuit anno MDCCCXIX d. XXVII Iulii; Auum etiam Consulem habuit, paternum, Adrianum Stegerum, Senatus pariter Seniore; Auam a Patre, Elisabetham, Meiero Consule genitam; Maternus Auus est Quirinus Hartmannus Schacherus, ICTus, Consul, qui Iulianam, Friderici Falckneri, ICTi, Consulis, Filiam duxerat. Fratrem colit vnicum Adrianum, ICTum, Lipsiae Senatorem, qui eadem regia virtutis via, ad Maiorum gloriam grassatur: At his Illustrium Maiorum vestigiis, vt Noster insisteret, mature, priuatae Magistrorum institutioni datus est; et cum aliquantum aetate profecisset, in contubernium, et conuictum acceptus a Gesnero, tunc Thomanae Rectore, qui inde in nouam Goettingensem transiit, quam clariorem redderet, hic humanioribus artibus, et literis, luculenter imbuit, et parem fecit Philosophiae dogmatibus, quae Olearius impertiuit, quando Kortholdus stulum perpoliuit; et Ius Naturae Asmannus suggestit, Christius Antiquitatum Romanarum recensum fecit; et Historiam Mascouius repandit, cui Asmannus patriae rerum notitiam addidit: sic publice conspiciendum, et

audiendum, se praebuit, quando iam anno cio MCC XXXIV ex Paullina sacra cathedra Paschae solennibus oratione latina dixit; et post proxime de Cicuta in Philosophorum auditorio publice, Praeside Drefigio, quem fidum his litteris ducem habuit, disputauit, et ab applaudentibus Philosophis primam ex Arte Lauream meruit; inde ad Iurisprudentiae studium progressus est, et Marchium Doctorem elegit, qui Historiam Iuris reddidit, et Institutiones interpretatus est: Pandecta vero, et Ius Canonicum Schoenius edocuit, quare plurimum illi debere protestatur; Ius Feudale Bauerus euoluit; et Publicum Mascouius enarrauit; sicque publicae arenae iterum se commisit, et quid valeret, ostendit, quando Io. Flor. Riuiuo Praeside Doctrinam Ludouicianam publice respondendo, et opponendo, absoluit, et iterum Praeside Rechenbergio, Vindicias Manibus Consertis fumendas ex Lege XII. Tab. de Ictorum cathedra tueri non dubitauit: Goettingam post ea commeauit, et initiationis solennia spectauit; redux autem factus, Ictorum assensu Lectiones publicas habuit, quibus Candidati iura obtinuit, et ad examen prouocatus est, quod sustinuit, et priuilegia Candidati retulit; sicque nomen Philosophis denuo dedit, qui Magistri dignitate maectarent, et talem se, examine facto doctrinae, gessit, vt nulli dubitent, quo minus eo nomine Candidatum habeant, qui decus Arti allaturus sit.

CAROLVS GOTTLOB HVNGERVS

FREIBERGENSIS

Freiberga antiqua Hermundurorum sedes, in amplum aetate excreuit oppidum, metallis diues, monumentis

is superbum, quo Marchiones Misniae, Electores Saxoniae sepeliri voluerunt: haec Carolo Gottlob Hungero natalis est; Patrem habet Godofredum, Rei Lignariae ex Sudetibus a Regia Maestate Praefectum, Urbis Senatorem; Mater Catharina Elifabetha Hezeria anno MDCCCXIV enixa est; nondum ephebus praeceptorum priuatorum institutioni traditus est, qui pietatis femina sparserunt, et literarum lineas duxerunt; et cum Optimi Parentes perspexerunt ingenium ad literas proclive, in Gymnasium patrium deduxerunt, ubi praeclaros Magistros nactus alacrius progressus est, et studio diligentiam Praeceptorum compensavit, Hafii primum, inde Lutheri, et Hartzbachii; sed tandem Mollerii Rectoris, cui plurimum se debere profiteretur, quique Patris loco de eo meruit, et coli dignus est. Cum complevisset scholae circulum, suorum consilio, et Parentum iussu, Lipsiam migravit, et a Kappio Rectore cuius iuribus donatus est, albo inscriptus anno MDCCCXXXIV, sicque ad Philosophiam conuertit animum, et Mullerum sedulo frequentavit per biennium, et partes omnes artis excepit: Theologiam vero ediscere, quia praecipuum institutum fuit, Pfeifferum adiit, et docentem audiuit, et Asceticis interfuit; Klausingio, et Wollio auscultavit: nec non Boernero Symbolicos Libros publice explicanti adfuit. Regulas vero interpretandi oracula diuina a Wollio didicit, cum quo et exercitationes sacras exegeticas habuit, et Deylingium *δυσίητα* in Epistola ad Hebraeos enodantem audiuit: Hebraeae Linguae usum Weissius praebuit, et Philologiae sacrae in Codicem Veterem doctrina auxit: accentus Hebraeos Sankius collocare docuit; Historiam Litterariam, et Ciuilem a Ioeche-

ro percepit; Oratoriam sacram homileticam Friderici impertiuit; nunc Oleario, et Sankio, Praesidibus, de Philosophicis, et Philologicis disputando ingenium perficit. Anno iam cio rccc xxxvi Ordinis Philosophorum iudicio dignus visus est, qui primis Baccalaurei insignibus ornaretur.

IOAN. GOTTLIEB NELDNER

VRATISLAVIENSIS

Vratislauia Silesiae Metropolis, bonae mentis foecunda genetrix, hunc edidit, Patre Godofredo, Mercatore, et aerario ad S. Magdalenaee ecclesiastico Praefecto; Matre Anna Rosina Roesleria: nullis pepercere sumtibus pii Parentes, quibus Filius erudiretur, et priuatos Praeceptores publicis coniunxerunt: duobus etiam Patriae Gymnastiis commiserunt, Elisabethano, et Magdalenaee, vbi Rectores tres, fama celebres, habuit Magistros, Kranzium, Stieffium, Kellerum, quibus aures praebuit; duos etiam Ecclesiarum Inspectores, Teubnerum, et Burgium, qui nunc cum laude praeeft, et omnium reuerentiam meruit, cuius doctrina, et dexteritate Neldnerus profecit: Professores Gymnastii auscultauit, Arletium, et Rungium; sed Vinisii institutione priuata per integrum quinquennium vsus est Linguas, Graecam, Ebraicam, Chaldaeam, Syriacam et Rabbinicam ediscens; valedixit vero Gymnasio an. cio rccc xxxvi et Lipsiam concessit, a Rectore Boerbero in ciuitatem receptus, et eodem anno primam Philosophia Lauream consecutus est; Philosophiam, et speciatim Physicam, per experimenta a Wincklero didicit; et Mathematicam Richteris demonstra-

strauit.

strauit. Rabbinica Hebenstreitus auxit, dum Pfeifferus Theologiae sacra mysteria reuelauit: et occasione vsus, qua Iudaeus profelytus ad Christum reuersus est, Talmudica ab eo instructus est; Linguarum Gallicae, Anglicae, Italicae, sibi vsam parauit, vt partem intelligat, loquatur etiam aliis.

IO. WILHELMVS STEINAVER
NVMBVRGENSIS

Naumburgum Thuringorum nobis dedit Io. Wilhelmum Steinauerum Kal. Iul. anno cio iccc xv patre Io. Christiano genitum, ex Matre Dorothea Margareta Warlizia: prima elementa literarum dederunt Eberhardus, et Jaegerus, quibus Abnerus incrementa fecit: ex quo vero in publicum patriae ludum admissus est, magistros habuit, Koelerum, Kirstenium, M. Schocherum, M. Stemlerum et M. Peucerum, quorum in se merita praedicat. Lipsiam adiit anno cio iccc xxxiv et a Lehmanno Rectore in ciuitatem admissus est; literarum Professores adiit, Gottschedium, qui Metaphysicam praelegit, et Wincklerum, qui Philosophiam edocuit; Theologiam a Pfeiffero hausit et Telleri, et Wollio, sacrorum interpretibus: Historiam a Ioechero excepit, Mathesin Richterius demonstrauit: Oratoriam cum Gottschedio exercuit, et priuatim disputauit, et poeticam edidit; Menzio etiam, quando Iuuenalem interpretatus est publice, adstitit: profectuum specimina typis exscripta, prosa, et versa oratione, in primis vernacula, extant: primam ex Philosophia Lauream ab Ordine nostro,

stro, postquam modeste ambiuit, d. xxix Dec. anni ab hoc proximi, ex merito obtinuit.

CHRISTIAN. GOTTLÖB FRIDERICVS WOLFFIUS

PLAVIENS.

Ipsis Kalendis Februar. MDCCCXV natus est Wolffius, Plaviae Variscorum, Patri Georgio Ioanni, vestigalis ex annona inspector; matre Susanna Barbara Schmidia, quae anno MDCCCXIX fati concessit: primas literarum lineas ipse Pater Optumus duxit, donec anno MDCCCXXX in Rutheneum duceretur filius, et M. Io. Christophori Schleusneri, qui nunc diem obiit, et tunc gymnasio, tertio loco, praerat, et M. Io. Henrici Wolffii Conrectoris, nunc emeriti, disciplinae traderetur; vnde et Rectori Georg. Ludouico Goldnero obsecutus est, et literis profecit, dum anno MDCCCXXXV huic scholae oratione valedixit, et Lipsiam ingressus est, vbi a Rectore Menzio exceptus, in ciuium numerum est relatus, et ex eo Philosophos, et Theologos docentes sedulo audiuit, ex illis in primis Gottschedium, ex his Pfeifferum: Exegeti vero sacra Wollium ducem secutus est; et examinibus Klauingii theologicis, se praesentem stitit, et disputando cum Hebenstreitio Theologo se in polemica sacra praestitit.

IONATHAN HELLERVS

NORDLINGENSIS

Nordlinga Libera Imperii, ex nobilioribus Sueviae, antiquum Romanorum opus, natales Hellero dedit an-

no

no cIo locc xv d. vii Aug. Pater est vir Pl. Reuerendus
 Ioannes Adamus, qui per annos pene multos Ecclesiae
 praest; Mater Anna Maria Stangia Senatoris, de patria
 praeclare meriti, Filia: a primis quidem annis literis de-
 stinatio, pietatis femina, Optumi Parentes, instillanda
 curarunt, et puerum priuatim praeceptoribus forman-
 dum dederunt, atque inde in publicam scholam, quae
 in Vrbe domi est, transmiserunt; curam illi impendit
 primam Ehingerus, vir doctus, pariter et pietate lauda-
 tus, cuius in se meritorum discipulus memoriam pie
 conseruat; at inde altius educus, in prima scholae classe
 Doctorem habuit Dolpium scholae Rectorem, qui lucu-
 lenta beniuolentiae, et amoris, discipuli, indicia fecit,
 quod iucundissima, et pia recordatione, hic recolit;
 oratoria vero arte eundem exercuit, et linguae he-
 braeae rudimenta posuit: sed cum altius proficiendi
 Graeca constitutum esset Ehingerus dux praeiuit; fun-
 damentis autem feliciter iactis, ad sublimiora contem-
 dit animus, atque Lipsiam sibi delegit scientiarum altri-
 cem, eoque veniens Menzio Rectori nomen dedit,
 quod ciuium albo inscriberet, sicque ad Gottschedium
 se conuertit, qui Philosophiam edoceret; at cum ele-
 gantiorum studium non deponeret, Kappium adiit, qui
 stili cultioris fundamenta erudiret: Menzium vero poe-
 tas Latinos explicantem audiuit: Poeticas et oratorias
 artis praecepta a Gottschedio accepit: et dum nec
 Graecis abstinere ab Hertelio, nunc defuncto, didicit;
 Christio adfuit, quando in Tacitum de Moribus Ger-
 manorum commentatus est, et Antiquitates euoluit:
 Linguarum Orientalium cognitione imbuerunt Weisius,
 Sanckius, sed potissimam partem se debere Hebenstrei-

tio proficitur : Sacra Theologiae arcana Klaußingius explicauit, et Polemica praefuit, qua etiam in partes vocatus est Wollius : Boernerus symbolicam Theologiam ad capita reuocauit, et demonſtrauit : Paſtoris quaeſunt, Deylingius oſtendit : exegeſi ſacra, et morali Theologia Wollio adhaeſit ; qui et diſcipuli rogatu examina priuata, et diſputationes inſtituit, et amoris ſingularis teſtimonia edidit : Matheſin ab Hauſenio didicit, et per Ioecherum Hiſtoria Literaria, Ciuili, et Vniuerſali profecit : Omne tandem diſputationis, et eloquentiae ligatae exercitium Gottſchedius abſoluit, et pluribus ſpeciminibus ſe Noſter in iis probauit, et typis edicauit orationem vernaculam, qua Germanorum ſtudium, quod in excolendo patria lingua ponunt, commendat : virium periculum etiam in Philoſophia fecit, et oppugnatam a quodam veritatem ſcriptione propugnauit, quam Ludouicus recenſuit in Hiſtoria Philoſophiae Wolffianae, ſed manu ſcripta adſeruatur ab Auctore. E cathedra quoque Philoſophica publice, cum laude adſtantium, diſputauit de Religioſa Iudaeorum Salvatione, Praeſide M. Renzio.

LVDOLPHVS BERNHARDVS KEMNA

LVNEBURGENSIS

Anno MDCCC XIII. d. XXIV. Aug. Luneburgi natus eſt Patri Iacobo, qui belli calamitatibus, et peſtilentiae diritate actus, Stada huc migrauerat, et mercaturam exercebat, ex Matre Elifabetha, Mattfeldianae gentis. Ab teneris ſtatim annis, iis doctrinis, quibus puerilis aetas erudiri ſolet, ab Optumis Ioannaei magiſtris imbutus

tus

tus est; et quum animum flagrare liberalium artium studio sentirent, calcar discenti addiderunt, quorum omnium quidem fidem, et docendo prudentiam collaudat discipulus; in primis vero Schmidii Rectoris singularem in se beniuolentiam grata memoria repetit; atque ideo integro quinquennio, quod aliis vix probatur, in prima classe substitit, et Philologia, Philosophia, et Historia Litteraria, docti, et fidi Praeceptoris ductu, profecit: nec non publico loco dicendo, et disputando se audiendum praeiuit; carmen etiam latinum panegyri recitauit, quo Georgii II laudes caneret. Tandem hac schola emissus, Ienam petiit, et Halbauero Rectori nomen professus est, qui eum ciuium numero inseruit MDCCLXXXIV; sicque ab elegantioribus initium capturus Kromaierum, qui nimis quidem cito fati concessit, salutauit, et ab eo didicit: Philosophos audiuit Segnerum, nunc Goettingensem Professorem; et Koehlerum nuper fati ereptum: Sacrae scientiae capita Weissenbornio tradenti adfuit, cui Walchium, Russium, et Syrbium adiunxit: quid quid ad Linguas, Hebraeam, Chaldaeam, Syriacam, ediscendas pertinet, Russius suggestit, et sacrum codicem peruoluenti fideliter praeiuit, et amorem testatus est, quod Noster gratus dilaudat. Rhauius, qui tunc Ienae docuit, nunc Regiomonti Theologus, praeceptis sacrorum interpretationis imbuit; sed disputationibus, et examinibus Halbauerus praefedit: Biennium exegit Ienae, et de Noua Goettinga adeunda consilium cepit; sed diuino nutu factum est, vt Vir Pl. Reuerendus Sacri Ministerii Senior Dithmerus, qui ipsi impense fauet, Filium Lipsiam mitteret, cui contubernalem Kemnam esse vellet, sicque huc concessit MDCCLXXXVI et a Re-

store Boernero ciuibus adscriptus est, indeque id felicitatis illi obligit, vt a Klausingio hospicio exciperetur, quem et Praeceptorem haberet, cuius in se praeclara agnoscit merita, quorum nunquam non memor est: audiuit praeter hunc, Deylingium, et Hebenstreitium, Theologos; Weisii vero beniuolentiam expertus est, qua eum in *Φιλομαθόντων* Societatem excepit: historiae Literariae, et Ciuilis recitationibus Ioecheri interfuit; et Menzio adfuit, quando Iuuenalem interpretatus est; nec minus Kappio, quando elegantiores litteras docuit; et Gottschedio, qui eloquentiae praecepta dedit, eiusque exercitationes fecit: Christus Antiquitates Romanas explicauit: a Clodio Arabicam didicit; cum Wincklero Philosophiam repetiit; Ioachimum Iuris Doctorem audiuit, quando Institutiones Iustiniani, et Ius Canonicum, praelegit: In publicum editis scriptis etiam innotuit, Castigationibus in Pentateuchum Werthemensem, quas anno c10 1000 xxxvii Klausingio suo dedicauit: eodem vero anno in Paullina, oratione Domini Iesu Christi natalem celebrauit: sed nuper iterum contra Werthemensem scripto egit, et veram ipsius Dei Apparitionem Gen. XVIII, 19. adseruit. *10* Prima Philosophiae laurea decoratus est anno iam elapso, quam noua nunc sequitur, digno omnino conferenda.

IOAN. FRIDERICVS SCHREITERVS

LIPSIENSIS

Lipsia natalis est Schreitero, qui d. xix Iunii c10 1000 xv est editus, Patre Christophoro, Ecclesiae Cathedral. Numburgensis Canonico, Pandectarum in hac Nostra

Pro-

Professore; Ordinis Actorum Assessore; et Academiae Syndico; Matre Sophia Christina e Gente Moebiorum oriunda, quam nuper morte ereptam, luget acerbius, quod, cum Patre, vix quinquenni maior orbatus esset, illa partes omnes paterni officii, non expleuit modo, sed superauit, quod pius Filius praedicat: vt vero literis probe instrueretur, Koernerob informandum dedit, qui inde Vinariam discessit ad munus Ecclesiasticum obeundum, nunc defuncto; successit ergo litterarum officio Eckstormius, et huic Wollius, quorum ille Holmiae, hic Lipsiae nunc sacro munere, insignes sunt; inde Thilius praefuit, nunc Rector Lucauiensis; et Doeblersus, qui sacra Numburgi publice docet: et Seidelius, Conrector nunc Laubanensis; quorum omnium dextram in se operam adhibitam expertus est: Cizam vero, quando in publicum Lyceum dimissus est, Bernhardum suum habuit, qui optimos quosque Latinos, et Graecos, veteres Scriptores percensuit, et Linguarum, et rerum veterum, notitiam impertiuit, et discipulum carum habuit, et in consuetudinem admisit, quod gratus repetit. Anno clolcccxxx Lipsiam reuersus est, a Gaertnero, tunc Rectore, nunc Potentissimo Pol. Regi a Consiliis Appellationum, in Album ciuium relatus est; et cum Gesnero, nunc Goettingam Nouam ornante, Graecas litteras tractauit; Menzii Philosophiam degustauit; Historiam Germanicam Mascouius impertiuit, statum Europae, et Iuris omnis praecepta, Gebauerus edocuit; a quo ad Griebnerum transit; et ab eo Pandectas Andreas Riuius praelegit; et Baudisius, Schoeniusque opus perfecerunt. Historiam Europae Regnorum Ioecherus reddidit; Ius Feudale a Bauero accepit, qui et fori vsum ostendit,

dit, quo et Baudisius praeficit; et Cramerus Ius Publicum explicauit; disputando et examinando Andreas Riuius exercuit. Diligentiae specimina publice edidit, quando anno 101000 xxxiii e cathedra Paullina Feriis Paschalibus declamauit, et annis 101000 xxxiiii et 101000 xxxv de vero Pandectarum Iustiani pretio, et de Origine Codicillorum, in publico confesso differuit: sic emensus omne spatium a Philosophorum Ordine dignus habitus est, qui lauru ornaretur.

IACOBVS HENRICVS BORN

LIPSIENSIS

Natus est Iacobus Henricus ex Illustri Borniana Gente, meritis in Rempublicam utramque insigni, anno 101000 xix. iv Non. Ian. Patre Illustri Viro, Iacobo Bornio, ICto, Reg. Mai. Polon. Electoris Saxoniae, Vice-Cancellario, in Curia Prouinciali, et Scabinatu Lipsiensi, Assessore, Urbis Consule; Matre, Virtutis Eximiae, Susanna Regina e Gente Puschia; a puero literis deuotus, traditus est praeceptoribus, Hulsio, Bauero, Haltausio, qui Nicolaitanae nunc praeest tertio loco, et qui nunc in coelo inter beatos versatur, Crellio: quando in Academiam promouit anno 101000 xxxvi a Riuius Rectore iura ciuis obtinuit: primum ad Philosophiam animum adtulit, et Wollium ducem elegit, quem sequeretur Ridigerianam explicantem: Ius Naturae Schoenius, et Andreas Florens Riuius euoluerunt, cum quorum posteriore, etiam priuatim de iure disputauit: Institutiones Imperatoris Baudisius praecuit, et Augustus

Ius Florens Riivinus repetiit, et Pandectas, praelegit, cui laudatus Schoenius successit, cuique potissimum se debere non dissimulat, sed operam commendat praecipuam: Canonici Iuris capita Baudisius, et Mullerus percensuerunt; Ius Feudale Bauerus interpretatus est; Ius Publicum Mascovius, et Cramerus constituerunt. Vsum vitae humanae, et mores, ipse Illustris Parens formavit: Historiam non delibavit saltim, sed per partes eundo, exhaustit; et Iuris Historiam Longolius docuit; Litterariam Christius reddidit; Germaniae Historiam Mascovius denarravit; et Regnorum Europae omnium Ioecherus; Antiquitatis studium Hoffmannus, Ecclesiastes Petrinus, promovit. Scribendo virium periculum facturus, Antiquitates in deliciis se habere, ostendit, scribendo anno MDCCCXIX de Fortuna Primigenia; et inde dissertationem edidit, de Sortitione Magistratuum Atticorum contra Pythagoreos defensa anno MDCCCXXXIV: De Delphinio Atheniensi Tribunali anno MDCCCXXXV commentatus est, et anno MDCCCXXXVII de Antestatione in ius vocantium apud Romanos scripsit; et Animadversiones fecit in Ioachi. Schwarzii Dissertationem Academicam, vtrum culpandus sit Tribonianus, quod in componendis Pandectis Ethnicorum hominum scripta compilavit anno MDCCCXXXIX. Ad Eruditorum Lipsiensium Acta sua subinde pensa contulit.

THEOPHILVS SALOMO SCHREBER

MISENENSIS

Anno MDCCCXIV d. XXIV Aug. natus est, Patre Ioan. Dauide, Scholae Afranae Electoralis tunc Rectore; inde ad Rectoris prouinciam sustinendam in Portam

D

Scho-

Scholam promotus, viro, qui utroque munere praeclare defunctus est, et literis de iuuentute plurimum meruit, et Filium discipulum habuit; sed qui vix agnoscens quantum de Patre sperare possit, eum amisit: cuius vero partes, in formando adolescentis animo, et litteris imbuendo, in se receperunt Freitagius, Schrammius, Hentschelius, clari literarum interpretes, quorum in se benivolentiam, et docendo industriam, grata memoria retinet, et publice laudat: Fratris vero maioris natu, qui Serenissimo Martisburgensium Duci a secretis literis fuit, nunc defuncti, cura, quam fratri semper impendit, in Academiam nostram adductus est anno MDCCXXXIII Mense Maio, Rectore Klausingio, ad Pfeifferum Theologum, quem alterum fere Parentem expertus est, ut qui illa suppeditaret, quae ad alendum facerent, et animum percolendum: namque et sacrorum dogmatum solida scientia plenius instruxit, et elegantiorum literarum studium promouit: sed iuxta hunc Theologis auscultauit Boernerus, Klausingio, Deylingio, Tellerro; et in Schelhaferi, et Christii Philosophorum scholis confedit per annos quatuor: coluit vero a pueritia literas, quae humanitatem conferunt, atque votis contendit, ut aliquando eis merendi de aliis occasio vera affulgeat.

PAVLLVS SCHAFFSHAVSEN

HAMBURGENSIS

Hamburgum princeps Germaniae emporium, opibus diues, quibus bonam mentem alit, Schaffshausium dedit, Maiorum, dignitate conspicuorum, virtutis aemulum, Patre genitum Consultissimo viro Nicolao Luca, Iurium Docto-

Doctore, qui Reipublicae a Secretis est literis; Matre Anna Caecilia e gente Draingia editum: Litterarum amore, cum flagrare adolescentem Optimi Parentes cernerent, ad alendum calorem, ingenium Filii formandum priuatis praeceptoribus dederunt: sed inde anno MDCCXXIX in Iohanneae scholae primam classẽ promotus, per integros tres annos Hubneri Rectoris, et Neudorffii Conrektoris institutione solidiore profecit: anno vero MDCCXXXI, quando I. A. Fabricius Rector fuit, in Gymnasium receptus est, ciuibus eius adscriptus, vbi per alterum triennium Celeberrimos Viros, Fabricium, τὸν μακροτέρην, Richeium, Wolffium, Dornemannum, et Reimarum, praeceptores habuit, qui Philosophiam, Historiam, Mathematicam, Linguasque, in primis sacras, condocerent: sed quoniam sacrarum literarum studio se dicauit, Optimus Pater Orientalium literarum scientissimum Gilbertum Leidingium, in Academia Wittembergensi olim Assessorem, in partes vocauit, qui Filium priuatim erudiret, et Hebraicae, Chaldaicae, Syriacae, et Arabicae, et Rabinismi, et Accentuum, notitiam faceret: sic probe instructus illis, quae ad discendum maiora faciunt, anno MDCCXXXIV Lipsiam venit, et a Rectore Kappio in ciuitatem receptus est, et Gottschedium auscultans, Philosophiam repetiit, et Schelhaferum, qui Logicae vsum monstrauit, et Eloquentiae praecepta reddidit, et disputando praefuit: Kortholdus Historiam Ecclesiasticam enarrauit, et Christianae doctrinae veritatis rationes attulit. Kappii in se propensum semper animum expertus est, quod gratus agnoscit, et hoc duce priuatim cum aliis disputauit, et publice ex Philosophorum cathedra Artemonis et Artemonitarum,

eodem Praeside, disceptavit: Orientalium Linguarum studium Hartensteinius promouit: Theologiae, quae potissimum delectatur, partes, Klausingius, Weisius, et Tellerus percensuerunt; a Weisio etiam in Φιλομαθῶν τῶν societatem admissus, quod gratis accipit: Iuris Civilis Institutionum Feustelium interpretem audiuit: in publicum vero prodiit, et edita Dissertatione Epistolica de Hirco Azazel, eiusque ritibus et mysteriis Wincklero, amico nostro, cum a Magnifico Senatu Hamburgensi ad munus Publici Professoris vocaretur, gratulatus est anno crō 1000 xxxvi.

CHRISTOPHOR. GOTTLOB SACHSE

EPENDORPIO MISN.

Natus est prid. Id. Ian. crō 1000 xiv in pago Hermundororum Eppendorpio, Patre M. Christophoro Sachse, oraculorum diuinorum Interprete: Mater est orta ex gente Hornigia, quae Halae Saxonum in primis floret, et propter insignia, in Brandenburgicam Electoralem, merita luculentis a Serenissimo Electore, beneficiis condecorata est. A puero statim animus imbutus est verae doctrinae Christianae praeceptis, et quantum per aetatem fieri potuit, Linguae Latinae rudimentis, qua ampliora potuisset spatia emetiri, si per valetudinem, pueritia adfectam, licuisset: adultior ergo Chemnitzium in ludum missus est, ut cum sodalibus agere assuesceret, ubi Mullerum et Guilingium Praeceptores doctos, et spectatae virtutis, habuit, quibus feliciter profecit, et cum Regio maclaretur beneficio, nihil sine Praeceptorum consilio egit, quo beneuolentiam, et amorem sibi

con-

conciliauit; In palaeſtram Miſenenſem Muſarum admiſſus, feliciter quidem contendit, ſed principio ſtatim Patre orbatus eſt, quod non fregit iuuenem, ſed erexit ad fortius nitendum, ſola in Deum ſpe collocata; qua nec falſus eſt, ſed, cum abitum de ſede pararet, et vale oratione diceret, de Singularibus Germanorum in Literas Hebraicas meritis, Martius Rector, nihil opinatum, et obſtupefcentem, de Regia munificentia certum fecit, ſtipendio maſtandum; quae felicitas nemini ante contingit; haec vero Auctores, Excellentiffimum Loofium, et Illuſtrem Heinizium auctores habuit, quod inde comperit; dum in Afranaeo diuertit, optumis Praeceptoribus auſcultauit, Martio, Silligio, Grabnero, Kauderbachio, Klimmio, qui Litterarum, Latinarum, Graecarum, Ebraicarum, auctores fuere: ſed ita anno cio dcc xxxv Lipſiam migravit, quando Menzius faſces Vniuerſitatis tenuit, atque eum ciuitate donauit, ex quo ad Philoſophiam ſe conuertit, et Gottſchedium, et Wincklerum audiuit, et cum hoc per hebdomadas bis diſputandi exercitium inſtituit: Litteris vero humanioribus totum ſe dedit, et Linguas, Gallicam, et Italicam didicit: et ſtilo latino Kappium in primis ſectatus eſt, diſputando frequenter exercitatus, dum Hiftoriam Ciuilem et Litterariam, Maſcouius, et Ioecherus, praelegerunt, et Chriſtius ritus Romanorum, Numiſmaticam, et omnem rei litterariae priſcae, et recentioris, rationem expoſuit, cuius etiam praefidio publice diſputauit ſcriptis Vindiciis ſecundum libertatem pro P. Virgilio Maronis Aeneide, cui manum Harduinus iniecerat; ſed ante ex Paullina cathedra de Memorabilibus Veterum circa Crucis ſignum declamauit. Nouis etiam Eruditorum Actis ſuas con-

fert symbolas, quando omnis generis libros recenset eis inferendos. Praeclarum doctrinae, et virtutis testimonium est, quod ab Excellentissimo Henrico Bynauio Regiae Maiestati ab Sanctioribus Consiliis, tam docto ingeniorum, et eruditionis arbitro, electus est, quem Filiis, ad Maiorum virtutem feliciter contendentibus, praeficeret, Literarum humaniorum studio, quo ipse ardet, et fructus pollicetur diligentia, dum iterum molitur Vindicias pro Q. Horatii Flacci Lyrica Musa, quae sub ascia sudant, propediem emittendae.

IOACHIM MATTHIAS LVTKENS LVBECENSIS

Lubeca ex amplissimis Germaniae emporiis, olim Hanseaticarum princeps, diuitiis abundans, et sacris olim instauratis, pura, ingeniis clara, Lutkenium dedit, qui Patri Henr. Godofredo ciui, qui cereuisia, et aceto, auctoritate, et priuilegio magistratus, coctis, rem parauit, et muneribus publicis ciuium honoratiorum admotus est, ex Matre Margaretha Elifabetha Reisneria, cum qua secundas nuptias fecerat, natus est die 1000 XIII d. XXVI April. sed paucis post annis Matre orbatus: et cum discendi cupiditate arderet puer, erudiendum Pater praeceptoribus in scholam tradidit Matthiae Schmidio, Paulo Heyo, Gerhardo Mino, et Ioanni Schaeuio, qui in inferioribus subselliis Latinae Linguae fundamenta posuerunt, a quibus Henrico Siuers, et Zachariae Stempelio permissus est; et inde altius promouit, M. Carolo Henrico Langio obsecutus, et in primis Io. Henrico Selenio Rectori, qui omnes Linguarum, Graecae et Latinae
cogni-

cognitionem suppeditarunt, et Chriis exercuerunt, Poeticam docuerunt et Geographiam, Chronologiam et Historiam explicarunt, Logica etiam et Rhetorica imbuerunt: Auctorem vero secutus in tractandis literis M. Henr. Scharbauium Pastorem, quem cognatum sibi habet, et cultu prosequitur: et quando ad Theologiam conuertit animum, Gerhardus Minus Hebraeae principia instillauit, quibus haustis, Selenii interpretationibus Psalmorum interfuit, et Carpzouii Antistitis, cuius illi summa veneratio est, Terminologiam sacram ipsi audire licuit, quod in primis honori ducit: Historiam patriam in deliciis habuit, quod specimine testatus est, quando abiturus ea, orationem publice habuit, de Lubeca Fanaticis inimica, qua sacra semper seruasse integra urbem demonstrauit: Ex Academiis Leucoream elegit, quam primum adiret, in quam tralatus a Wokenio Rectore ciuibus adscriptus est anno MDCCCXXXII, et ad Linguarum studium reuersurus Stephani salutauit, qui Iesaiam praelegit, et Chaldaicae et Syriacae praecepta dedit: Logicae uero genuinae capita Hollmannus, qui nunc Goettingam cum aliis colit, absoluit: et Theologia, Exegetica sacra, et Oratoria profecit Duce Zeibichio, et Schroedero assedit, quando Koenigii Theologiam Positiuam exposuit, et quando priuatim de quaestionibus sacris disputauit; assiduitate utriusque Theologi beniuolentiam meruit; at uero inde Philosophiae acriori studio actus, Ienam concessit anno MDCCCXXXIV in ciuitatem receptus a Pro-Rectore Halbauero; ibi Koehlerum audiuit Philosophum, nunc demortuum, qui Wolffium sectatus est, qui et Mathesin puram enodauit; Mixtam uero Segnerus, nunc Goettingensis, euoluit, et Hambergerus

art. 1723

gerus Physicam reddidit; et corporis humani fabricam
 monstrauit Teichmaierus: Ecclesiae fata Stollus denar-
 rauit: cum quo et domi de variis disputauit: Antiqui
 Foederis aliquot Libros Hoffmannus, et Tympius inter-
 pretati sunt: Accentuum Hebraeorum rationem dedit
 Russius: constitutum fuit diutius Ienae haerere, sed
 quando mors pium Patrem eripuit, qui omnia ad literas
 colendum necessaria liberaliter praebuerat uiuus, et post
 fata testamento prouiderat, Lubecam reuersus est, et
 postquam aliquantum substitit, ab Amicis et Patronis
 beneuole exceptus, Scharbauii in primis sui consilio,
 Lipsiam uisit anno cio iocq xxxvi et a Boernero Rectore
 iura Studiosi impetrauit; et cum Historiae cognitionem
 augere praecipue constitutum esset, Ioecherum audiuit
 Literariam, Vniuersalem, et Regnorum potiorum, prae-
 legantem; et Mascouium in Historia Imperii Germa-
 nici versatum: Theologia Deylingium auctorem ha-
 buit: in Iustiniani Imp. Institutiones, et Ius Canoni-
 cum commentanti Mullero adhaesit: per Pandecta Ho-
 melius duxit, Reichelius tandem Institutionibus iterum
 praeciuit, et Vsum Fori praemonstrauit: ita ornatum, et
 variis instructum Ordo Philosophorum dignum aestu-
 mat, cui nouum decus decernat.

X. 3362653

701

OLASTICVS *B. M. II, 665.*
PHIAE CANDIDATIC

IIc
1729

QVI
I CREABANTVI
RE MAGNIFICO
NO GOTTLIEBIO
C HERO

GO HIST. PROFESSORE PVBL.
NC. COLLEGII SOCIO
LARIO SPLENDIDISSIMO

HRISTOPHORO
TSCHEDIO

METAPHYSICAE PROFESSORE
GIO ET SOCIET. SCIENT. BE-
IN. ADSRIPTO

O SPECTABILI
CHRISTIANO
IMANNO

CES PROFESSORE ORDINARIO
TIONVM EXTRAORD. ACADEMIAE
OS. SENIORE COLLEG. MAI. PRINC.
DEMIAR NAT. CVR. ET BORVSS.
SOCIO

V DATVS
A
MENZIO P. P.

BR. CIO IOCC XXXVIII.

IPSIAE
A LANGENHEMIANA.

8 *10*

